

Ny trønder, ny metode, nytt håp

1.12-traveren Dirk Palema er kommet hjem til Trøndelag. En gaffelbåndskade gjorde at 4-åringen måtte rett på operasjonsbordet på Leangen hesteklinikk. Dirk Palema skal prøves ut med en ny teknikk for leging av gaffelbåndskader. TGN skal følge utviklingen.

Den svenske veterinæren Lars Löfström har virket i Norge i mange år.

Tekst Truls G Pedersen Foto Annika Gresseth

Dirk Palema var en av de beste 3-åringene i fjor. Gullguttene til trønderjentene Randi Lien og Annika Gresseth noterte toptiden 12,3 som 3-åring og tjente 374 000 svenske kroner etter fem seire på 13 starter. Eierne og trener Olle Goop så med forventning fram mot Derby-sesongen i år, men til tross for en 12,9-notering, har året vært en skuffelse for Dirk Palema med 90 000 innkjørt på sju starter. I ettertid er det ikke vanskelig å se at noe har vært galt med den høykapable 4-åringen etter Alf Palema.

Alvorlig skade

– Dirk Palema hadde en alvorlig gaffelbåndskade da han kom hit til klinikken for konsultasjon, forteller Lars Löfström.

Svensken har vært tilknyttet Leangen hesteklinikk siden 1986 og er nesten for en trønder å regne.

– Veldig mye fiber i gaffelbåndet på venstre frambein var revet av. Hele gaffelbåndstammen var skadet. Jeg anslår avrivningene til rundt 50 prosent. Det er mye. Trolig har hesten hatt kjenning på skaden en stund, men først etter det siste løpet 5. november, slo skaden ut i full blomst. Det er ingen tvil om at dette må karakteriseres som en alvorlig gaffelbåndskade, sier Löfström som har sett gaffelbånd-

Kanylene i Dirk Palemas bein indikerer hvor Löfström legger inn ACell. Stoffet sprøytes inn i gaffelbåndet. Allerede dagen etter skal hesten kunne skrittet.

skader variere i frekvens i sin lange fartstid som veterinær.

– På 1970-tallet var det veldig mye gaffelbåndskader. Utstrakt leddbehandling hjalp mye og frekvensen avtok på 1980-tallet. En viktig faktor er også at banene ble bedre. De siste årene har antallet gaffelbåndskader igjen økt. Jeg tror det skyldes kombinasjonen av

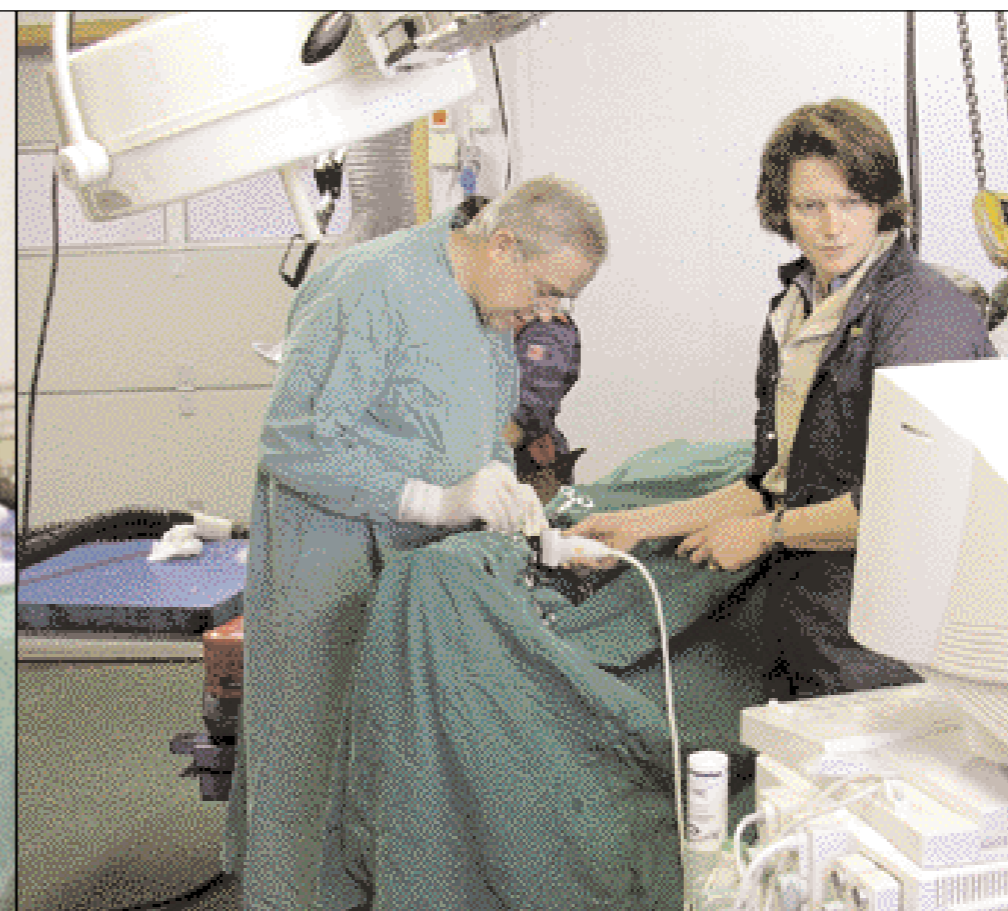
tøffere konkurranse og høyere fart, forteller veterinæren.

Ikke arvev

– De siste årene har vi fått stadig bedre hjelpemidler i behandlingen av slike skader. Sjokkbølgeterapi er en behandlingsform som fungerer på slike typer skader som omfatter sener og

Dirk Palema og Olle Goop på vei mot seier på Åby. Trønderhesten ble regnet som en av de mest lovende i sin årgang i Sverige. 4-åringen har fortsatt mye ugjort i løpsbanen.

Et godt ultralydapparat er essensielt for å få et godt resultat. Veterinær Ingunn Risnes fører ultralydspoden, mens Lars Löfström kontrollerer at injeksjonene blir satt der de skal.

gaffelbånd. Men den metoden vi har brukt på Dirk Palema, har aldri tidligere vært utført i verden Norge eller Sverige, opplyser Lars Löfström.

Den nye metoden bygger på et laboratoriefremstilt produkt som heter ACell. Det er framstilt av blærevæggen på gris og inneholder ingen celler. Det er et proteinkompleks. Grisene må være såkalte SPF-griser, det vil si at de er oppvokst i et beskyttet miljø.

– Fordelen ved denne behandlingsmetoden er at man ikke får med celler og at det da ikke

blir noen vevsvstøtning. ACell består av strukturelle og funksjonelle proteiner med tilvekstfaktorer. Enklere fortalt betyr det at produktet gir signaler til knokkelmarg om det på det stedet finnes skadet vev. Kroppens eget forsvar gjør at det blir sendt stamceller til det skadede stedet. Dette skjer raskt og bare innen noen få timer. Tilvekstfaktorene i ACell styrer stamcellene til å reparere det ødelagte vevet. At kroppen ordner prosessen selv, fører til svært liten arvevdsdannelse. Arvev i gaffelbånd, reduserer båndets funksjonalitet og styrke, forklarer veterinær Löfström.

Gode resultater i USA

Tidligere er det forsøkt behandling ved å flytte beinmarg, men den metoden har bivirkninger.

– Ved å flytte beinmarg får man med seg også annet cellemateriale enn stamceller. Det kan gi forkalkninger. Med ACell forsvinner den risikoen.

ACell er utviklet og forsket på i England, men utprøvd i USA.

– Mer enn 100 hester med gaffelbåndskader er behandlet med dette produktet i USA. Rapportene er meget gode. Det meldes om ny vevsdannelse veldig raskt. Allerede etter to måneder kan gaffelbåndet være bra igjen. Det avhenger selvfølgelig mye av skadens art, men om det holder hva rapportene lover, er dette å anse som en revolusjonerende metode, mener Löfström.

Annika Gresseth er ikke ukjent med turer til seremoniplass. Kommer Dirk Palema på beina igjen, kan det bli mer sølv i skapene.

Dirk Palema er en våken gutt. Håpet er at han en gang skal klatre inn i den norske eliten.

Skrittet dagen etter

Selve inngrepet er enkelt og tar mindre enn en time. Dirk Palema fikk full narkose under sin operasjon 1. desember. Ved hjelp av ultralydapparatet kan Löfström finne nøyaktig de punktene han vil sprøyte inn ACell for å få best mulig resultat.

– Et godt ultralydapparat er viktig. Da kan man «se» inn i senen og sette injeksjonsnålen rett i skaden. På Dirk Palema brukte jeg seks injeksjonsdepoter, men jeg ser for meg at det kan brukes enda flere etter hvert som man blir mer kjent med metoden.

– Hesten kan skrittet allerede dagen etter inngrepet. Underveis i rekonvalesensen bruker vi sjokkbølgebehandling hver annen eller tredje uke.

– Er det avgjørende hvor skaden sitter, og hvor går grensen for hvor stor skaden kan være?

– Det er helt klart lettere å lege gaffelbåndskader på frambeina enn på bakbeina. Med denne metoden mener jeg vi kan ta fatt på selv de alvorligste gaffelbåndskader. Om det er 100 prosent avrivning og båndet ikke lenger gir noen støtte, er det derimot mindre tilrådelig å starte behandling. En slik skade er i de fleste tilfeller fatal, sier Lars Löfström.

Dirk Palema er nå i skrittetrening hos eier Annika Gresseth på nykjøpt gård i Bymarka i Trondheim. TGN skal følge den lovende 4-åringens ferd mot løpsbanen igjen.